

Regeringens proposition

1976/77: 4

om höjning av visst avdrag vid arvs- och gåvobeskattning av förmånstagarförvärv

beslutad den 2 december 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ett nytt sätt att beräkna det vid arvs- och gåvobeskattningen skattefria beloppet för förmånstagarförvärv enligt vissa liv-, olycksfalls- och sjukförsäkringar. I stället för att bestämma grundavdraget till visst belopp föreslås att avdraget skall utgöra sex gånger basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring för november månad året innan skattskyldigheten inträdde.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom föreskrives att 12 § lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §²

Har någon i enlighet med lagen (1927: 77) om försäkringsavtal insatts såsom förmånstagare och erhåller han vid försäkringstagarens död förfoganderätten över försäkringen eller, utan att sådan rätt förvärvas, utbetalning på grund av försäkringen, skall vad förmånstagaren sålunda bekommer vid beräkning av arvsskatt anses såsom arvfallen egendom. Vad nu sagts skall gälla jämväl förvärv, som på grund av stadgandet i 104 § andra stycket nämnda lag tillfaller dödsbodelägare, vilken är berättigad till laglott, med iakttagande dock av vad beträffande fördelning av sådant förvärv kan vara bestämt i skifteshandling, vilken jämlikt 16 § lägges till grund för lotternas beräkning. Har försäkringstagarens make insatts såsom förmånstagare, föreligger icke skattskyldighet för den del av förvärvet, som motsvarar det belopp, varmed, därest förvärvet ingått i försäkringstagarens kvarlåtenskap, makens jämlikt 15 § skattefria andel i boet skolat ökas.

Vidare skall

a) där livförsäkring, som är kapitalförsäkring men ej livränteförsäkring, tagits å försäkringstagarens eller hans makes liv samt den rätt, som på grund av försäkringsavtalet tillkommit endera av dem, jämlikt 116 § första stycket lagen om försäkringsavtal icke kunnat tagas i mät för någonderas gäld, eller

b) där försäkring tagits för olycksfall eller sjukdom,

vid skattens beräkning från värdet av vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare såsom skattefritt avräknas ett belopp av 59 000 kronor. Har på grund av förordnande av samma person förmånstagaren tidigare erhållit sådant förvärv, som jämlikt 37 § 2 mom. är i beskattningshänseende likställt med gåva, må likväl å värdet av vad som inom loppet av tio år tillfallit förmånstagaren ej avräknas mer än sammanlagt 59 000 kronor.

b) där försäkring tagits för olycksfall eller sjukdom,

vid skattens beräkning från värdet av vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare såsom skattefritt avräknas ett belopp som motsvarar sex gånger basbeloppet enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring för november månad året innan skattskyldigheten inträdde. Har på grund av förordnande av samma person förmånstagaren tidigare erhållit sådant förvärv, som jämlikt 37 § 2 mom. är i beskattningshänseende likställt med gåva, må likväl å värdet av vad som inom loppet av tio år tillfallit förmånstagaren ej avräknas mer än ett belopp som mot-

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 857.

² Senaste lydelse 1976: 172.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

svarar sex gånger basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring för november månad året innan skattskyldighet inträdde för det senaste förvärvet.

Vad som på grund av insättningar av samma person i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt på en gång tillfaller någon såsom förmåns- tagare skall denne anses erhålla på grund av en och samma försäk- ring, och skall så anses som om försäkringen tagits vid tiden för den första insättningen och på villkor att premiebetalning skolat ske i den ordning, vari insättningarna i anstalten skett eller enligt avtal mellan anstalten och försäkringstagaren skolat äga rum.

Skattskyldighet enligt första stycket äger ej rum för rätt till pension som utgår på grund av pensionsförsäkring, därest denna tagits i sam- band med tjänst eller ock premiebetalningen påbörjats eller genom en- gångsbetalning fullgjorts mer än tio år före dödsfallet. Skattskyldighet äger ej heller rum för rätt till annan pension på grund av pensionsför- säkring eller för rätt till livränta, som utgår på grund av annan för- säkring än pensionsförsäkring, i den mån vad som på grund av förord- nande av samma person tillfallit den berättigade icke överstiger en års- ränta av 10 000 kronor vid pensionsförsäkring och 2 500 kronor vid an- nan livränteförsäkring.

Angående vad som förstås med kapitalförsäkring och pensionsför- säkring samt med att försäkring tagits i samband med tjänst stadgas i anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen (1928: 370).

Vad i första och andra styckena här ovan sägs skall, även om för- månstagareförordnande i enlighet med lagen om försäkringsavtal icke föreligger, äga tillämpning jämväl i fråga om vad som tillfallit någon på grund av statens grupplivförsäkring eller jämförbar av kommunal eller enskild arbetsgivare avtalad grupplivförsäkring eller på grund av sådan förmån från kommun, som avses i punkt 1 adertonde stycket av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt upp- gift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling och äger tillämpning i fall där skattskyldighet har inträtt efter utgången av år 1976.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag

PROTOKOLL

vid regeringssammanträde

1976-12-02

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Mundebo

Proposition om höjning av visst avdrag vid arvs- och gåvobeskattnings av förmånstagarförvärv.

I skrivelse, som kommit in till finansdepartementet den 26 oktober 1976, har Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag (AFA) anmält att Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen i Sverige träffat avtal för tiden 1976—1980 om beräkning av de försäkringsbelopp som kan utgå enligt avtal om tjänstegrupplivförsäkring. Avtalet innebär att försäkringsbeloppen för varje försäkringsår skall utgå med belopp som svarar mot visst antal basbelopp enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Det för ett visst år tillämpliga basbeloppet skall vara det som enligt nämnda lag gällde för november månad föregående år. Det högsta försäkringsbelopp som i form av grundbelopp kan tillfalla en förmånstagar på grund av försäkringsfall under år 1977 utgör $6 \times 10\,400 = 62\,400$ kr. Anknytningen till basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring har föranletts av önskemålet att, oavsett penningvärdeförändringen, behålla det reella värdet av försäkringens efterlevandeskydd oförändrat. I skrivelsen hemställer AFA att det skattefria förmånstagaravdraget i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt (AGL) höjs och bestäms till ett belopp som för det kalenderår då skattskyldighet inträdde motsvarar sex gånger det under närmast föregående år i november månad gällande basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring.

Enligt 12 § AGL skall — då någon i enlighet med lagen (1927: 77) om försäkringsavtal har insatts som förmånstagar — vad förmånstagararen får på grund av försäkringen i regel anses som arv och arvsbeskattas enligt vanliga regler. Vissa bestämmelser om inskränkningar i beskattningen finns dock. Sålunda avräknas under vissa förutsättningar vid skattens beräkning ett skattefritt belopp från värdet av vad som har tillfallit någon i egenskap av förmånstagar. Detta s. k. förmånstagar-

avdrag utgör f. n. 59 000 kr. Om förmånstagaren inom en tidrymd av tio år före försäkringsfallet har fått mer än ett förmånstagarförvärv av samme person, skall beloppen läggas samman och det skattefria beloppet får uppgå till högst 59 000 kr.

När förmånstagaravdraget senast behandlades av riksdagen förutsatte skatteutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande att regeringen på nytt skulle ta upp frågan om en anknytning av förmånstagaravdraget till basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring (SkU 1975/76: 55).

För egen del vill jag anföra följande. Liksom hittills bör grundbelopp som utfaller på grund av AFA:s tjänstegrupplivförsäkring vara fria från skatt enligt AGL. Övervägande skäl talar enligt min mening för att storleken av förmånstagaravdraget bestäms genom att knytas till basbeloppet som AFA föreslagit. Jag föreslår alltså att förmånstagare från belopp som har utfallit på grund av försäkring som anges i 12 § AGL får avräkna ett belopp som för det kalenderår då skattskyldigheten inträdde motsvarar sex gånger basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring för november månad året dessförinnan. För den som under en tioårsperiod har fått flera skattepliktiga förmånstagarförvärv av samme person, föreslås avdraget beräknat med utgångspunkt i basbeloppet för november månad året innan skattskyldighet inträdde för det senaste förvärvet. De föreslagna bestämmelserna bör gälla fr. o. m. år 1977.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom budgetdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

